EUROOPA PARLAMENT

2004 *2009*

Kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjon

2007/2196(INI)

25.9.2007

RAPORTI PROJEKT

Euroopa Liidu kodanike diplomaatiline ja konsulaarkaitse kolmandates riikides
(2007/2196(INI))

Kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjon

Raportöör: Ioannis Varvitsiotis

SISUKORD

lehekülg

EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK.....**Error! Bookmark not defined.**

EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

Euroopa Liidu kodanike diplomaatilise ja konsulaarkaitse kohta kolmandates riikides (2007/2196(INI))

Euroopa Parlament,

– võttes arvesse komisjoni 28. novembri 2006. aasta rohelist raamatut Euroopa Liidu kodanike diplomaatilise ja konsulaarkaitse kohta kolmandates riikides (KOM(2006)0712);

– võttes arvesse kodukorra artiklit 45;

– võttes arvesse kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni raportit ning väliskomisjoni, arengukomisjoni ja õiguskomisjoni arvamusi (A6-0000/2007),

A. arvestades, et liikmesriikide esindatus kolmandates riikides on väga ebaühtlane;

B. arvestades, et vaid kolmes riigis maailmas (Hiina Rahvavabariigis, Vene Föderatsioonis ja Ameerika Ühendriikides) on kõigil ELi liikmesriikidel diplomaatiline ja konsulaaresindus, 107 riigis on esindatud kuni 10 liikmesriiki ning teatavates sageli külastatavates sihtkohtades nagu Maldiivid puudub esindatus üldse;

C. arvestades, et plahvatuslikult on kasvanud reisivate (2006. aastal müüdi 180 miljonit piletit) või väljaspool Euroopa Liitu elavate kodanike arv, siis võiks Euroopa Liidu esindatust komisjoni delegatsioonide näol võtta arvesse ressursside ühise kasutamise korraldamisel, et kompenseerida liikmesriikide konsulaar- ja diplomaatiliste esinduste võrgustiku piiratud ulatust;

D. arvestades, et kehtiv ühenduse õigustik on puudulik ning piirdub nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate 19. detsembri 1995. aasta otsusega 95/553/EÜ Euroopa Liidu kodanike kaitse kohta diplomaatiliste või konsulaaresinduste kaudu[1] ja teabe vahetamisega liikmesriikide vahel COCONi töörühma raames (Euroopa Liidu Nõukogu töörühm, mille ülesandeks on konsulaarkoostöö edendamine ja teabevahetuse korraldamine riikide heade tavade osas);

E. arvestades komisjoni algatust, mille eesmärk on anda rohelise raamatuga konkreetne kuju Euroopa Ühenduse asutamislepingu artiklile 20 (mida kasutatakse väga vähe), mille järgi igal liidu kodanikul on mingi kolmanda riigi territooriumil, kus ei ole esindatud see liikmesriik, mille kodanik ta on, õigus saada kaitset iga teise liikmesriigi diplomaatilistelt ja konsulaarasutustelt samadel tingimustel kui selle teise liikmesriigi oma kodanikel;

F. arvestades, et niiviisi komisjon:

- võtab arvesse Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklit 46, milles on sätestatud, et õigus diplomaatilisele ja konsulaarkaitsele on ELi kodaniku põhiõigus;
- täidab kohustust vaadata iga viie aasta tagant läbi otsus 95/553/EÜ, mis jõustus 2002. aasta mais;
- ennetab viienda aruande esitamist Euroopa Liidu kodakondsuse kohta, millega antakse võimalus algatada meetmeid diplomaatilise ja konsulaarkaitse valdkonnas;

[1] EÜT L 314, 28.12.1995, lk 73.

G. arvestades, et olemasolevat õiguslikku raamistikku tõlgendati seniajani piiratumalt, mistõttu nii diplomaatilise kui ka konsulaarkaitse osas on oldud siiani seisukohal, et tegemist on valitsustevaheliste valdkondadega, mille suhtes kehtib 1963. aasta Viini konventsioon ja mitte EÜ asutamislepingu artikkel 20;

H. arvestades, et diplomaatilise ja konsulaarkaitse vahel on selged olemuslikud, struktuuri ja menetluse algatamise erisused, sest kui konsulaarkaitse võib, vähemalt teatavatel juhtudel, olla kohustuslik, siis diplomaatiline kaitse jääb alati diskretsiooniõiguse piiridesse, ning igal juhul jäädakse riikidevaheliste suhete piiridesse;

I. arvestades seevastu, et vastavalt Maastrichti lepingule tuleneb Euroopa kodakondsus liikmesriikide kodakondsusest, ning et edaspidi tuleb püüda ühtlustada diplomaatilist ja konsulaarkaitset, mis on peamine etapp vajaliku „kolmanda samba ühenduse pädevusse toomisel";

J. arvestades, et sellega seoses tuleb ilmtingimata luua kiiremas korras tingimused, mis võimaldaksid 1995. aasta otsuse läbi vaadata, pidades silmas selle ulatuse laiendamist ning sellesse diplomaatilise kaitse ühemõttelist lisamist;

K. arvestades, et liikmesriigid võtavad juba meetmeid pilootriigi projekti ja ühiste simulatsiooniharjutuste näol, mis võimaldavad kriiside ja/või erakorraliste olukordade puhul paremini reageerida, ning millesse komisjon võiks anda oma panuse tulemushinnangu valdkonnas;

L. arvestades, et mõnd võrgustikku, näiteks aukonsulite võrgustikku, ei kasutata piisavalt, kuigi aukonsulite näol on tegu väärtusliku ressursiga, millele tuleb vajalikke rahalisi vahendeid eraldada,

1. kiidab tingimusteta heaks komisjoni algatuse, millega lükatakse tagasi EÜ asutamislepingu artikli 20 kitsendatud tõlgendamine ning pannakse alus tõelisele ühtlustatud diplomaatilise ja konsulaarkaitse põhiõigusele kõigi Euroopa Liidu kodanike jaoks;

2. toetab komisjoni jõupingutustes töötada välja ambitsioonikas ja pikaajaline strateegia, mille põhielementideks on teavitamine ja teabevahetus;

3. soovitab komisjonil – lisaks EÜ asutamislepingu artiklis 22 sätestatud kohustusele esitada iga kolme aasta järel aruanne Euroopa Liidu kodakondsuse kohta – teha nõukogule viivitamatult ettepanek võtta vastu ühised arusaamad ja kohustuslikud suunised, mis võimaldaksid algatada hädavajaliku ühtlustamise protsessi;

4. õhutab komisjoni välja töötama ratsionaalset arhitektuuri, mis võimaldab koheselt korraldada vahendite ühist kasutamist, ja vahetada parimaid tavasid, tehes kohe algust kõigi valdkonnas olemasolevate ja kasutuskõlblike avalike ja eravahendite registreerimisega, samuti sisse seadma eri koostöövorme paljude osaliste vahel, kes on endast vabatahtlikena teada andnud (vastusena komisjoniga konsulteerimisel), et võtta enda peale nende osa tööst (liikmesriigid, samuti aukonsulid, kohalikud organisatsioonid, valitsusvälised organisatsioonid);

5. palub komisjonil suurendada pingutusi teabeedastuse ja teavitamise valdkonnas, eriti järgmiste meetmete abil:
   - Euroopa ühtse telefoninumbri sisseseadmine, millel helistades ELi kodanikud ühendatakse infokeskusega, mis annab kasulikku infot kriitilises olukorras ning algatab konsulaarkaitse menetluse, eriti aga ajakohastatud teabe abil vajalike kontaktandmetega nende saatkondade ja konsulaatide kohta, kelle poole neil on õigus pöörduda;

   - nende erialaringkondade teadlikkuse tõstmine, kes on seotud ELi kodanike pika- või lühiajaliste reisidega kolmandatesse riikidesse, igale tegevusvaldkonnale kohandatud infomaterjalide levitamise abil;

   - komisjoni vastutusel reisijatele mõeldud ühtlustatud teabega koduleheküIje loomine, mis koondab iga liikmesriigi teabematerjale ja/või teeb nendest kokkuvõtte;

6. teeb komisjonile ülesandeks töötada välja soovitus liikmesriikidele, et nad trükiks EÜ asutamislepingu artikli 20 oma kodanike passidesse;

7. palub komisjonil vastavalt asutamislepingu artikli 192 lõikele 2 esitada Euroopa Parlamendile otsuse 95/553/EÜ muutmise ettepaneku, et see hõlmaks konkreetselt:
   – diplomaatilist kaitset,
   – säilmete tuvastamist ja repatrieerimist,
   – rahalise ettemakse tegemise lihtsustamist;

8. toetab üheselt Barnier' aruandes esitatud algatust ühisesinduste loomise kohta neljas testipiirkonnas – Kariibi mere piirkonnas, Balkani riikides, India ookeani piirkonnas ja Lääne-Aafrikas, ning õhutab komisjoni ühisesinduste loomisega paralleelselt korraldama sihipärast teavituskampaaniat, et kutsuda neis piirkondades elavaid ELi kodanikke üles end registreerima;

9. on seisukohal, et seni kuni pole ühisesindust, mis osutaks esmatähtsaid konsulaarteenuseid (viisade väljastamine, dokumentide legaliseerimine jne), peaks komisjon andma panuse liikmesriikide poolt tehtud pingutustesse parandada omavahelist koostööd, eriti:
   - „pilootriikide" egiidi all toimunud harjutuste ja simulatsiooni hindamise ja analüüsi kaudu, et parandada liikmesriikide koostöö- ja reageerimisvõimet erakorraliste olukordade puhul;
   - liikmesriikide kodanikukaitsealaste logistiliste vahendite ja ressursside kooskõlastamise ja kättesaadavaks tegemise abil;

10. palub komisjonil samuti igal võimalusel läbi viia koolitusi ja rakendada tehnoloogiat, et mõningaid puudujääke tasandada ja/või kasutada paremini teatavaid ressursse, mis on seni vähe kasutust leidnud; sellest seisukohast lähtuvalt tuleks komisjonil leida rahalised vahendid, et finantseerida juba kolmandates riikides asuvate aukonsulite erikoolitusi, mida viivad läbi liikmesriikide kogenud diplomaadid ja konsulaatide töötajad; selliseid koolitusi hakatakse hiljem läbi viima ka Euroopa Liidu ametnikele, niipea kui ühisesindused ning seejärel ELi delegatsioonid hakkavad reaalselt osutama praegu vaid

liikmesriikide esinduste pädevusesse kuuluvaid konsulaarteenuseid;

11. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile.